

Ústav romanistiky FF JU v Českých Budějovicích

Oponentský posudek na diplomovou práci

Název práce: **Problematika překladu textů z oblasti cestovního ruchu (čeština – španělština)**
Autorka práce: **Bc. Alexandra Soukupová**
Vedoucí práce: **PhDr. Jana Pešková, Ph.D.**

Předkládaná diplomová práce je velmi zajímavým příspěvkem k problematice překladu textů, cenným zejména zevrubnou analýzou textů originálních i překladových, které umožňují autorce vyslovit se k tendencím v překladu. Předmětem zkoumání jsou texty z oblasti cestovního ruchu, proto je logické, že autorka v teoretické části vedle problematiky překladu, překladatelských strategií a odborného stylu (kap. 1 a 2) představuje charakteristiky a typologii textů užívaných v cestovním ruchu (kap. 3). Pro tuto část vychází z monografie autorky M. V. Caldi, z níž přebírá i příklady pro španělštinu, které vhodně kombinuje s českými ukázkami ze zkoumaných textů. Výklad o charakteristikách textů, zejména jazykových, je prokládán lingvistickými komentáři objasňujícími popisované jazykové jevy. Autorka tak vhodně zúročuje svou přípravu jak lingvistickou, tak specificky zaměřenou na problematiku překladatelství, kdy zmiňuje mj. i teorie překladu s oporou o relevantní autory. Teoretická část předkládané práce tak představuje velmi solidní přehled problematiky překladu textu z oblasti cestovního ruchu.

V praktické části se zaměřuje autorka na vybraný charakteristický rys textů jejího zájmu, konkrétně na adjektiva, o kterých se již v teoretické části konstatuje, že „*v rámci odborného stylu cestovního ruchu se upřednostňují kvalitativní adjektiva s pozitivní konotací, která jsou často umístěna před podstatným jménem*“ (str. 29). Zajímá ji používání adjektiv v různých typech textů (ta dělí podle oblasti – památky a architektura, sport a příroda, historie, kultura a aktivity, průvodce a obecné tipy), přičemž pozoruje typy adjektiv podle pětičlenné klasifikace uvedené na str. 46 a jejich pozici.

Při vyhodnocování vzorku se autorka nespokojuje s předem definovanými pěti typy adjektiv, nýbrž přistupuje k detailnějšímu dělení. Jednotlivé výsledky jsou sumarizovány, komentovány a porovnávány. Analýza původních španělských a původních českých textů umožňuje autorce pozorovat, zda a jak dochází ke změnám v překladových textech z češtiny do španělštiny. U analýzy překladových textů kvituji, že autorka omezila své pozorování na adjektiva pouze kvalifikační, neboť zcela správně předpokládá, že relační adjektiva: „*by neposkytovala takovou varianci, jakou je možno předpokládat u adjektiv kvalitativních*“ (str. 100). Základním zjištěním, ke kterému se zde dospívá, je, že antepozice a postpozice adjektiv je zastoupená poměrně stejně v textech původních i překladových (str. 136).

Předkládanou práci považuji ze velmi přínosnou, poskytující zajímavá zjištění, neboť metodicky dobře uchopenou. Pro účely obhajoby směřuji autorce několik postřehů, ke kterým jsem dospěla při zevrubném čtení její práce.

1. Autorka upozorňuje, s oporou o odbornou literaturu, na vzájemnou interakci pozice adjektiva a jeho interpretace, což lze velice zjednodušeně vyjádřit opozicí mezi „hodnotící“ antepozicí a „popisující“ postpozicí. V tomto směru by mě zajímalo, podle jakého klíče bylo v tomto ohledu rozhodováno mezi kategorií 1 (adjektiva zdůrazňující krásu, bohatství, velikost, jedinečnost či velkolepost) a kategorií 2 (adjektiva popisující symbolické či reprezentativní charakteristiky) u jmen, kde se adjektivum objevovalo jak v antepozici, tak v postpozici – např. u *centro moderno* vs. *moderno centro*? Spadala by první varianta do kategorií 2 a první do kategorie 1?
2. Z přehledů nejfrekventovanějších adjektiv v textech je patrné, že české texty se liší od španělských co do výběru. Autorka toto sama konstatuje u překladových textů, kde zjišťuje, že si v obou jazycích nejfrekventovanější adjektiva neodpovídají, a vyvozuje z toho variaci a modulaci při překladu. Může v českých textech být výskyt adjektiv *český, pražský, židovský, jižní, staroměstský, valašský, brněnský, jihočeský* atp. podmíněn např. rozdílnou typologií srovnávaných jazyků?
3. Autorka na základě analýzy dospěla k závěru, že antepozice adjektiv v překladových textech do španělštiny odpovídá výskytu antepozice v původních španělských textech. Toto zjištění je pro mě zajímavé a překvapující, zejména u adjektiv *nuevo* a *antiguo*; zajímalo by mě, zda (případně do jaké míry) se při téměř bezvýhradné antepozici adjektiva stírají určité významové rozdíly (např. *antiguo* 1. „starý“, „starobylý“; 2. „bývalý“), viz str. 101.
4. Na závěr malý dotaz: je adjektivum *santo* (str. 59) skutečně relevantní, nebo jde o ustálený název dřeviny (*palo santo*)?

Devizou této práce je kultivovaný jazykový projev a dobré formulace (pouze upozorňuji na redundantní spojení *a to sice* a na pád po *mimo*).

Závěr: Vzhledem ke všemu výše řečenému se domnívám, že Alexandra Soukupová plnou měrou prokázala schopnost asimilovat odbornou literaturu a logicky, strukturovaně a příjemně pro příjemce představit zvolenou problematiku. Dále dokázala zvolit vhodnou metodu pro získání zkoumaného vzorku, vyhodnotit jej a vyslovit dobře zdůvodněné závěry. Proto s plnou zodpovědností tuto práci **doporučuji k obhajobě** a předběžně ji hodnotím známkou **výborně** s tím, že výsledná známka bude stanovena na základě obhajoby.

V Českých Budějovicích, 30. května 2022.

.....
doc. Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.